

ĐIỂM MỚI CỦA LUẬT SỬA ĐỔI, BỔ SUNG MỘT SỐ ĐIỀU CỦA LUẬT XỬ LÝ VI PHẠM HÀNH CHÍNH NĂM 2020

NGUYỄN HỮU LUẬN*

Ngày 13/11/2020, Quốc hội khóa XIV kỳ họp thứ 10 đã thông qua *Luật số 67/2020/QH14 Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Xử lý vi phạm hành chính* (XLVPHC) số 15/2012/QH13 (sau đây gọi tắt là *Luật XLVPHC năm 2020*). *Luật* có hiệu lực kể từ ngày 01/01/2022. Việc nhận biết và thực hiện đúng những quy định mới của *Luật XLVPHC năm 2020* là rất cần thiết đối với các tổ chức, cá nhân. Đặc biệt là đối với những người có thẩm quyền tham mưu, người ra quyết định XLVPHC và những người giảng dạy, học tập pháp luật hành chính. Việc tổ chức thực hiện để hiện thực hóa các quy định của *Luật* là công việc quan trọng đòi hỏi các cá nhân và tổ chức cần tích cực nghiên cứu, tìm hiểu và thực hiện nghiêm chỉnh các quy định của *Luật XLVPHC năm 2020*.

1. Một số điểm mới của *Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2020*

a. Về những quy định chung

Luật XLVPHC năm 2020 đã sửa đổi, bổ sung một số quy định chung tại phần thứ nhất của *Luật*, bao gồm: sửa đổi, bổ sung quy định về khái niệm “tái phạm” tại khoản 5 Điều 2; nguyên tắc XLVPHC đối với vi phạm hành chính (VPHC) nhiều lần tại điểm d khoản 1 Điều 3; thời hiệu xử phạt VPHC tại Điều 6; thẩm quyền quy định về xử phạt VPHC và chế độ áp dụng các biện pháp XLVPHC tại Điều 4; hành vi bị nghiêm cấm tại Điều 12.

Về thuật ngữ “tái phạm”: khoản 1 Điều 1 *Luật XLVPHC năm 2020* đã sửa đổi, bổ sung khoản 5 Điều 2 của *Luật XLVPHC năm 2012* về giải thích từ ngữ “tái phạm”.

Về xử lý hành vi VPHC nhiều lần: *Luật XLVPHC năm 2020* sửa đổi, bổ sung điểm d khoản 1 Điều 3 *Luật XLVPHC năm 2012* quy định cụ thể về nguyên tắc xử phạt để khắc phục khó khăn, bất cập trong thực hiện điểm d khoản 1 Điều 3 và điểm b khoản 1 Điều 10 *Luật XLVPHC năm 2012* theo hướng một người thực hiện nhiều hành vi VPHC hoặc VPHC nhiều lần thì bị xử phạt về từng hành vi vi phạm, trừ trường hợp VPHC nhiều lần được Chính phủ quy định áp dụng tình tiết tăng nặng. Như vậy, về cơ bản trường hợp “vi phạm hành chính nhiều lần” sẽ bị xử phạt về từng hành vi vi phạm; chỉ bị xử phạt 1 lần và áp dụng tình tiết tăng nặng “vi phạm hành chính nhiều lần” khi có quy định cụ thể của Chính phủ (tại các nghị định về xử phạt VPHC trong từng lĩnh vực) về áp dụng tình tiết tăng nặng đối với trường hợp VPHC nhiều lần đó.

Về thẩm quyền quy định xử phạt VPHC và chế độ áp dụng các biện pháp xử lý hành chính: *Luật XLVPHC năm 2020* sửa đổi, bổ sung quy định liên quan đến thẩm quyền quy định về xử phạt VPHC và chế độ áp dụng các biện pháp xử lý hành chính tại Điều 4 *Luật XLVPHC năm 2012*.

* TS, Học viện Hành chính Quốc gia

Về thời hiệu XLVPHC: *Luật XLVPHC* năm 2020 sửa đổi, bổ sung một số điểm của khoản 1 và khoản 2 Điều 6 *Luật XLVPHC* năm 2012 về thời hiệu xử phạt VPHC để bảo đảm phù hợp với yêu cầu thực tiễn đặt ra.

Về những hành vi bị nghiêm cấm: *Luật XLVPHC* năm 2020 bổ sung một số hành vi bị nghiêm cấm trong XLVPHC tại Điều 12 *Luật XLVPHC* năm 2012, như: xác định hành vi VPHC không đúng; áp dụng hình thức xử phạt, mức xử phạt, biện pháp khắc phục hậu quả không đúng, không đầy đủ đối với hành vi VPHC; không theo dõi, đôn đốc, kiểm tra, tổ chức cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt, biện pháp khắc phục hậu quả.

b. Về xử phạt vi phạm hành chính

Về mức phạt tiền tối đa trong các lĩnh vực: *Luật XLVPHC* năm 2020 đã sửa đổi, bổ sung Điều 24; khoản 1 và khoản 2 Điều 6 *Luật XLVPHC* năm 2012 theo hướng tăng mức phạt tối đa trong một số lĩnh vực; bổ sung mức phạt tối đa cho một số lĩnh vực chưa được quy định tại Điều 24 *Luật XLVPHC* năm 2012; chỉnh sửa tên gọi một số lĩnh vực cho phù hợp với các *Luật* hiện hành.

Về thẩm quyền xử phạt VPHC

Thứ nhất, *Luật XLVPHC* năm 2020 đã bãi bỏ một số chức danh có thẩm quyền xử phạt để phù hợp với cơ cấu, tổ chức, chức năng, nhiệm vụ của Bộ Công an theo *Luật Công an nhân dân* năm 2018. Đồng thời, *Luật XLVPHC* năm 2020 bổ sung một số chức danh có thẩm quyền xử phạt, như: kiểm ngư viên, trạm trưởng trạm kiểm ngư thuộc chi cục kiểm ngư vùng, chi cục trưởng chi cục kiểm ngư vùng, cục trưởng Cục Kiểm ngư (Điều 43a); quản lý thị trường (Điều 45); Chủ tịch Ủy ban Cảnh tranh quốc gia (Điều 45a); trưởng đoàn kiểm toán, kiểm toán trưởng (Điều 48a); 22 chức danh trong lực lượng Công an nhân dân (Điều 39). Ngoài ra, *Luật XLVPHC* năm 2020 đã bổ sung quy định về thẩm quyền xử phạt của cơ quan thi hành án dân sự vào *Luật Thi hành án dân sự*.

Thứ hai, *Luật XLVPHC* năm 2020 sửa đổi, bổ sung quy định cụ thể về trường hợp chức danh có sự thay đổi về tên gọi nhưng không có sự thay đổi về nhiệm vụ, quyền hạn thì thẩm quyền xử phạt của chức danh đó được giữ nguyên và trường hợp có sự thay đổi về nhiệm vụ, quyền hạn (tên gọi được giữ nguyên hoặc có sự thay đổi) thì thẩm quyền xử phạt của chức danh đó do Chính phủ quy định sau khi được sự đồng ý của Ủy ban Thường vụ Quốc hội.

Thứ ba, *Luật XLVPHC* năm 2020 đã sửa đổi, bổ sung *Luật XLVPHC* năm 2012 theo hướng tăng mức phạt tối đa trong một số lĩnh vực; bổ sung mức phạt tối đa cho một số lĩnh vực chưa được quy định tại Điều 24 *Luật XLVPHC* năm 2012; chỉnh sửa tên gọi một số lĩnh vực cho phù hợp với các *luật* được ban hành sau *Luật XLVPHC* năm 2012, cụ thể:

(1) Tăng mức phạt tiền tối đa của 10 lĩnh vực, gồm: giao thông đường bộ: từ 40 triệu lên 75 triệu; phòng, chống tệ nạn xã hội: từ 40 triệu lên 75 triệu; cơ yếu: từ 50 triệu lên 75 triệu; quản lý và bảo vệ biên giới quốc gia: từ 50 triệu lên 75 triệu; giáo dục: từ 50 triệu lên 75 triệu; điện lực: từ 50 triệu lên 100 triệu; bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng: từ 100 triệu lên 200 triệu; thủy lợi: từ 100 triệu lên 250 triệu; báo chí: từ 100 triệu lên 250 triệu; kinh doanh bất động sản: từ 150 triệu lên 500 triệu.

+ Bổ sung quy định mức phạt tiền tối đa của 8 lĩnh vực, gồm: đối ngoại: 30 triệu; cứu nạn, cứu hộ: 50 triệu; an ninh mạng, an toàn thông tin mạng: 100 triệu; kiểm toán nhà nước: 50 triệu; cản trở hoạt động tổ tụng: 40 triệu; bảo hiểm thất nghiệp: 75 triệu; in: 100 triệu.

+ Sửa đổi tên của một số lĩnh vực, như: trồng trọt; chăn nuôi; giáo dục nghề nghiệp; lâm nghiệp; thăm dò, hoạt động dầu khí và hoạt động khoáng sản khác; cạnh tranh; thủy lợi; thủy sản...

Thứ tư, *Luật XLVPHC* năm 2020 sửa đổi

quy định về thẩm quyền xử phạt của một số chức danh theo hướng tăng thẩm quyền xử phạt VPHC, cụ thể: tăng thẩm quyền phạt tiền của Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp huyện (điểm b khoản 2 Điều 38 Luật XLVPHC năm 2012) và giám đốc công an cấp tỉnh (điểm b khoản 5 Điều 39 Luật XLVPHC năm 2012) từ 50.000.000 đồng lên 100.000.000 đồng.

Thứ năm, Luật XLVPHC năm 2020 sửa đổi quy định thẩm quyền về việc áp dụng hình thức tịch thu tang vật, phương tiện VPHC của các chức danh từ Điều 38 - 49 Luật XLVPHC năm 2012, theo hướng: (1) Bền cạnh thẩm quyền tịch thu tang vật, phương tiện VPHC của các chức danh là cấp cuối cùng của mỗi lực lượng đã được Luật XLVPHC hiện hành quy định, Luật bổ sung thêm 8 nhóm chức danh (chủ yếu thuộc các cơ quan được tổ chức theo ngành dọc ở cấp tỉnh hoặc liên tỉnh) có thẩm quyền tịch thu tang vật, phương tiện VPHC không phụ thuộc vào giá trị tang vật, phương tiện; (2) Các chức danh khác ở cấp cơ sở có thẩm quyền tịch thu tang vật, phương tiện có giá trị không vượt quá 2 lần mức tiền phạt theo thẩm quyền để vừa tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong thực tiễn thi hành (phát sinh quá nhiều vụ việc vi phạm do trị giá tang vật phương tiện vi phạm vượt quá thẩm quyền phạt tiền nên cơ quan cấp dưới phải chuyển lên cấp trên, dẫn đến tình trạng ùn tắc, quá tải, không thể kịp thời xử lý các hành vi vi phạm bảo đảm đúng về thời hạn và trình tự theo quy định của Luật), vừa bảo đảm quyền lực được kiểm soát và giới hạn, tương xứng với nhiệm vụ được giao.

Thứ sáu, Luật XLVPHC năm 2020 bổ sung nguyên tắc áp dụng tước quyền sử dụng giấy phép, chứng chỉ hành nghề có thời hạn như sau: “Thời hạn tước quyền sử dụng giấy phép, chứng chỉ hành nghề, đình chỉ hoạt động cụ thể đối với một hành vi VPHC là mức trung bình của khung thời gian tước, đình chỉ được quy định đối với hành vi đó;

nếu có tình tiết giảm nhẹ thì thời hạn tước, đình chỉ có thể giảm xuống nhưng không được thấp hơn mức tối thiểu của khung thời gian tước, đình chỉ; nếu có tình tiết tăng nặng thì thời hạn tước, đình chỉ có thể tăng lên nhưng không được vượt quá mức tối đa của khung thời gian tước, đình chỉ”.

Thứ bảy, Luật XLVPHC năm 2020 sửa đổi quy định về giao quyền xử phạt cho cấp phó. Luật XLVPHC năm 2012 đã quy định vấn đề giao quyền xử phạt cho cấp phó tại Điều 54; khoản 2 Điều 87 (giao quyền cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt VPHC). Tuy nhiên, chưa có quy định cụ thể về việc giao cho cấp phó có thẩm quyền áp dụng các biện pháp ngăn chặn và bảo đảm việc xử phạt VPHC cũng như các quyết định khác trong XLVPHC. Để tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trên, Luật XLVPHC năm 2020 đã sửa đổi, bổ sung Điều 54 theo hướng quy định về việc cấp trưởng giao quyền cho cấp phó áp dụng biện pháp ngăn chặn và bảo đảm XLVPHC tại các khoản 2, 3, 4, 5, 6 và 7 Điều 119 đồng thời, Luật cũng quy định rõ văn bản giao quyền phải được thể hiện bằng quyết định.

Về thủ tục xử phạt VPHC

Một là, Luật XLVPHC năm 2020 sửa đổi, bổ sung các quy định về lập biên bản VPHC (Điều 58 Luật XLVPHC năm 2012) theo hướng quy định nguyên tắc “phải kịp thời lập biên bản” và giao cho Chính phủ quy định chi tiết nội dung này. Luật XLVPHC năm 2020 cũng bổ sung quy định về việc lập, gửi biên bản VPHC, theo đó, biên bản VPHC có thể được lập, gửi bằng phương thức điện tử đối với trường hợp cơ quan của người có thẩm quyền xử phạt, cá nhân, tổ chức vi phạm đáp ứng điều kiện về cơ sở hạ tầng, kỹ thuật, thông tin nhằm đáp ứng yêu cầu thực tiễn hiện nay. Đồng thời, quy định biên bản VPHC phải được lập tại nơi xảy ra hành vi VPHC. Trường hợp biên bản VPHC được lập tại trụ sở cơ quan của người có thẩm quyền lập biên bản hoặc địa điểm khác thì phải ghi rõ lý do vào biên bản.

Hai là, Luật XLVPHC năm 2020 sửa đổi thời hạn định giá tang vật, phương tiện VPHC tại khoản 3 Điều 60 Luật XLVPHC năm 2012 từ 24 giờ lên 48 giờ.

Ba là, sửa đổi, bổ sung quy định về các trường hợp giải trình tại Điều 61 Luật XLVPHC năm 2012 nhằm bảo đảm tính khả thi trên thực tế, đồng thời, bảo đảm nâng cao hơn nữa quyền giải trình của cá nhân, tổ chức vi phạm. Luật XLVPHC năm 2020 quy định đối với hành vi VPHC mà pháp luật quy định mức tối đa của khung tiền phạt đối với hành vi từ 15.000.000 đồng trở lên đối với cá nhân, từ 30.000.000 đồng trở lên đối với tổ chức thì cá nhân, tổ chức VPHC có quyền giải trình trực tiếp hoặc bằng văn bản với người có thẩm quyền xử phạt VPHC. Trường hợp cá nhân, tổ chức VPHC không yêu cầu giải trình nhưng trước khi hết thời hạn quy định lại có yêu cầu giải trình thì người có thẩm quyền xử phạt VPHC có trách nhiệm xem xét ý kiến giải trình của cá nhân, tổ chức vi phạm.

Bốn là, Luật XLVPHC năm 2020 sửa đổi, bổ sung Điều 64 Luật XLVPHC năm 2012 bèn cạnh lĩnh vực trật tự, an toàn giao thông, bảo vệ môi trường còn mở rộng lĩnh vực được sử dụng phương tiện, thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ để phát hiện VPHC. Theo đó, Luật XLVPHC năm 2020 đã bổ sung các lĩnh vực phòng cháy, chữa cháy, cứu nạn, cứu hộ, phòng, chống ma túy, phòng, chống tác hại của rượu, bia.

Năm là, về thời hạn ra quyết định xử phạt VPHC tại Điều 66 Luật XLVPHC năm 2012, Luật XLVPHC năm 2020 đã sửa đổi, bổ sung như sau:

a. Đối với vụ việc không thuộc trường hợp quy định tại điểm b và điểm c khoản này, thời hạn ra quyết định xử phạt là 7 ngày làm việc, kể từ ngày lập biên bản vi phạm hành chính; vụ việc thuộc trường hợp phải chuyển hồ sơ đến người có thẩm quyền xử phạt thì thời hạn ra quyết định xử phạt là 10

ngày làm việc, kể từ ngày lập biên bản vi phạm hành chính, trừ trường hợp quy định tại khoản 3 Điều 63 của Luật này.

b. Đối với vụ việc mà cá nhân, tổ chức có yêu cầu giải trình hoặc phải xác minh các tình tiết có liên quan quy định tại Điều 59 của Luật này thì thời hạn ra quyết định xử phạt là 1 tháng, kể từ ngày lập biên bản VPHC;

c. Đối với vụ việc thuộc trường hợp quy định tại điểm b khoản này mà đặc biệt nghiêm trọng, có nhiều tình tiết phức tạp, cần có thời gian để xác minh, thu thập chứng cứ thì thời hạn ra quyết định xử phạt là 2 tháng kể từ ngày lập biên bản vi phạm hành chính.

Sáu là, về xử lý tang vật, phương tiện VPHC bị tạm giữ, tịch thu nhằm khắc phục những bất cập, khó khăn phát sinh trong thực tiễn thời gian qua, như: việc xác minh chủ sở hữu phương tiện, việc xử lý đối với các phương tiện có giá trị thấp hoặc không còn giá trị rất khó khăn, mất nhiều thời gian. Luật XLVPHC năm 2020 đã sửa đổi, bổ sung các quy định có liên quan, như: Đối với tang vật, phương tiện VPHC bị tạm giữ (tại khoản 4 Điều 126); đối với tang vật, phương tiện VPHC thuộc trường hợp bị tịch thu (bổ sung khoản 3 vào sau khoản 2 Điều 81 Luật XLVPHC năm 2012); bãi bỏ Điều 82 Luật XLVPHC năm 2012.

Ngoài những điểm mới trên, Luật XLVPHC năm 2020 còn có sửa đổi, bổ sung về việc thi hành và cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt VPHC; về áp dụng các biện pháp pháp xử lý hành chính; về các biện pháp ngăn chặn và bảo đảm XLVPHC □

Tài liệu tham khảo:

1. Hiến pháp năm 2013.
2. Luật Cảnh sát biển Việt Nam năm 2018.
3. Luật Công an nhân dân năm 2018.
4. Luật Quản lý, sử dụng tài sản công năm 2017.
5. Luật Tổ chức chính quyền địa phương năm 2015.
6. Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012.
7. Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2020.